

בכמרא בסוגית החנוכה במסכת שבת מובא :

"אמר רב הונא: הרגיל בנר - הויין ליה בנים תלמידי חכמים, הזהיר במזוזה - זוכה לדירה נאה, הזהיר בציצית - זוכה לטלית נאה, הזהיר בקידוש היום - זוכה וממלא כדי יין".

לפי חלק מהמפרשים הנר הנזכר הוא נר חנוכה.

ואכן אנו זוכים בדורנו, דור הגאולה להדליק נר בהידור וברשות הרבים ללא פחד ומורא כפי שחווינו בגלות ורבים רבים מעם ישראל זוכים ובניהם וגם בנותיהם גדלים להיות תלמידי חכמים. אנו זוכים לאור לימוד תורה כפי שלא היה באף דור מזמן יציאת מצרים. וודאי שיש בדבר מדרגות והדרישה היא לזהירות מיוחדת, לקיום המצווה בשלמות ובהידור ומכל הלב.

העיקרון העולה מסוגיה זו הוא שזוכים לשכר מידה כנגד מידה. המחבב את המצווה ומדקדק לקיימה בהידור, זוכה, מעבר לשכר בעולם הבא שהוא עיקר השכר, גם להנות מפירות הידורו כבר בעולמנו זה.

יש להבין למה השכר על הדלקת נר חנוכה הוא בנים תלמידי חכמים, הרי כשם שהזהיר במזוזה זוכה לדירה נאה וכן בציצית זוכה לבגד נאה, כך לכאורה מתבקש שהזהיר בנר יזכה לחנוכיה נאה.

רש"י במקום מפרש למה זוכה לבנים תלמידי חכמים – "דכתיב (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור, על ידי נר מצוה דשבת וחנוכה - בא אור דתורה". בספר מנורת המאור הוסיף שכיון שהדלקת הנר היא תקנת חכמים - יוצאים ממנו בנים תלמידי חכמים. נראה שכל מהות מצוות הדלקת הנרות בחנוכה היא על ניצחון החשמונאים במאבקם נגד היוונים שרצו "להשכיחם תורתך", ולכן אכן ראוי השכר של אור התורה למי ששמח ומחבב את הדלקת הנרות המבטאים את יכולתנו לעסוק בתורה באין מפריע. המהדרין במצוות נר חנוכה מדליקים בשמן זית בו נעשה הנס במנורה. המנורה מסמלת את החכמה, כמו שכתוב "הרוצה להחכים ידרים שמנורה בדרום", ולכן מתאים שהשכר על הדלקת הנרות בחנוכה באופן המזכיר את הדלקת הנרות במנורה יהיה בנים תלמידי חכמים.

השכר הינו בבנים תלמידי חכמים. מדוע לא נאמר שהמדליק עצמו יהיה תלמיד חכם? אפשר לומר שמדובר במי שהוא כבר במדרגת תלמיד חכם ולכן מוסיף וזוכה גם להמשך המתקיים בבניו, וכן גם מי שאינו מסוגל ללמוד ולא יכול להגיע בעצמו לדרגת תלמיד חכם יזכה שבנו יהיה תלמיד חכם. יתכן להוסיף שעיקר מאבקם של היוונים היה בחינוך הנוער לתרבותם ולכן הנר שמדליקים להודאה על הניצחון מועיל לחבר את צעירי הצאן לתורה ולאורה.

ניתן להסביר מאמר זה בדרך דרוש כרומזללימוד התורה של כל אדם. בלשון חכמים הנר הוא כינוי לכלי המכיל את השמן שמאפשר את הדלקת הפתילה שתאיר. המהר"ל בנתיבות עולם בנתיב התורה מבאר את הפסוק נר מצוה ותורה אור הנ"ל כך: המצוה נמשלה לנר (הכלי) והתורה לאור העולה מן השמן שבנר. ע"י בית הקיבול של מצוות יראת שמים זוכה להאיר את אור התורה. האור הוא ה"משפיע" לאחרים והנר הוא ה"מקבל".

הלומד תורה צריך גם להשפיע מאור תורתו לאחרים אך גם להיות נר, מלא יראת שמים מידות טובות והכנעה. הזהיר בנר דהיינו שיחד עם לימוד התורה לעצמו ולאחרים לא שוכח גם את הנר, היותו כלי קיבול ראוי לתורה, זוכה לבנים תלמידי חכמים שגם הם יהיו תלמידים המקבלים מאחרים בענווה אך גם חכמים המלמדים לאחרים. כשהאב זהיר בנר והבן רואה איך אביו יחד עם עיסוקו בתורה עושה הכל מתוך ענווה וקיום מצוות, הבן אף הוא ילך בדרכו וכך יזכה האב בשכרו לבנים תלמידי חכמים, מידה כנגד מידה. תורה שהיא משולבת עם עבודת המידות סופה להתקיים ולעשות פירות ופירי פירות.

חנוכה שמח לכם ולכל בני ביתכם, חודש טוב ומבורך

שושנה נגר